

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 62. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802203808/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

ikke snakke mere om det. Dels kan man jo ikke diskutere om Smagen, og dels vil jeg ikke forstyrre de Cirkler som visse Folks Tanker bevæger sig i. For min Skyld maa det gerne være et Spørgsmaal om én der ikke kender til dette Fag bør kunne udnævnes til Professor eller ej. Men det er dog hævet over enhver Diskussion at jeg er Professor, og at de der maaler det videnskabelige Arbejde med en anden Alen end Pedanterne, der kun beskæftiger sig med Ord og elsker tomt Skvalder, mener at jeg er god nok til mit Embede. Men med den nye Herlighed fulgte der nye Ulykker, for mit nye Arbejdes Karakter medførte at jeg maatte optræde i temmelig flot Stil. Det bliver éns Værdighed ganske vist ikke større af, men det pynter alt sammen. Paa den Maade blev jeg tvunget til at ændre min Livsførelse. Jeg syntes ikke det passede sig for en Professor at tjene Penge ved Jobs af den Slags jeg som Privatlærer havde paataget mig for at holde Sulden fra Døren.

Kort før min Udnævnelse havde jeg imidlertid faaet et Stipendium paa hundrede Daler om Aaret i fire Aar. Det var hans Excellence Gehejmerraad Ivar Rosenkrantz der havde hjulpet mig til det; han var Bestyrer for de rosenkrantzske Legater. Det var en enestaaende Trøst for mig, der jo ellers maatte holde mig i Live ved Haabet. Men Stipendiaterne er ifølge Fundatsen forpligtede til at rejse til evangeliske Universiteter, og Stipendiets Efor indskærpede mig at jeg burde følge denne Regel. Det havde jeg ikke Spor imod; jeg kunde nok se at jeg med mine smaa Indtægter blev nødt til at spinke og spare og som en Spanier leve af Luften alene, og det mente jeg, at jeg bedre kunde klare i Udlandet end hjemme.

Jeg sejlede lige til Amsterdam, hvor jeg blev nogle Dage indtil jeg rejste videre til Gouda. Derfra gik Rejsen over Land til Rotterdam, hvor jeg ofrede en hel Dag paa at hvile ud. For paa de hestetrukne Kanalbaade, der sejler i Døgndrift, er det næsten ikke til at faa Søvn i Øjnene. Blandt en saa stor Mængde Passagerer vil der nemlig altid være nok af Klovner og kvikke Hoveder som ved deres

Pjat og Gøgl holder de andre vaagne. Paa Rejsen til Gouda blev Roen forstyrret af en ung Svensker, der var fremragende til at spille Komædie. Snart gav han Snorke-lyde fra sig saa at vi troede han sov, snart for han op som i et Mareridt og brølede ind i Ørene paa den ene eller den anden af sine Medpassagerer.

I Rotterdam saa jeg hen imod Aften nogle Drengede kom fra Skole kaste Sten efter Erasmus af Rotterdams Statue for at faa Tiden til at gaa. Det var saadan en Vane de havde. Drengenes Respektløshed undrede mig ikke saa meget, men jeg kunde ikke forstaa at de der skulde holde Styr paa dem ikke passede bedre paa. Jeg syntes det var oprørende, at man saadan vanærede dette Mindesmærke, der burde være helligt ikke alene for Rotterdammerne men for hele den civiliserede Verden paa Grund af Erasmus' Fortjenester. Hans Støv burde Eftertiden hædre.

Fra Rotterdam rejste jeg til Antwerpen, hvor jeg boede hos en Mand fra Hamborg. Ham havde jeg lært at kende i Amsterdam; han havde boet nogle Aar i Trondhjem. Derfra sejlede jeg med en lille Skude til Bruxelles. Rejsen fra Amsterdam til Bruxelles havde ikke kostet mig ret meget, men jeg var bange for at Resten af Turen, hvor der ikke var Kanaler at sejle ad, vilde blive dobbelt saa dyr. Derfor blev jeg nogle Dage i Bruxelles for at gøre mit Regnskab op. Jeg saa imidlertid Folk der ikke var Fattigfolk gøre denne Rejse til Fods. Derfor tænkte jeg: Vi efteraber Franskmændenes fjollede Paahit, hvorfor saa ikke ogsaa overtage deres gode Vaner, spare naar vi ingen Penge har og gaa til Fods naar der ikke er noget i Kassen til at hyre en Vogn for? Ud fra disse Betragtninger gjorde jeg mig klar til at rejse til Fods og sendte mit Habengut pr. Vogn.

Men da jeg ikke havde noget Pas var jeg bange for at Vagtposterne skulde lægge mig Hindringer i Vejen. Der var jo Krig. Men kun én Gang paa hele Rejsen, nemlig da jeg var paa Vej ind i Mons i Hainaut, blev jeg raabt an af en Skildvagt der spurgte mig hvor jeg skulde hen, om jeg